

ADVIES 126

VOORBEREIDING BELGISCH EU-VOORZITTERSCHAP

3 december 2008

ADVIES 126

VOORBEREIDING BELGISCH EU-VOORZITTERSCHAP

3 december 2008

Inhoud

SITUERING	3
ADVIES.....	5
VLAAMSE PRIORITEITEN VOOR BELGISCHE ACCENTEN	5
VLAAMSE PRIORITEITEN VOOR DE ROLLENDE AGENDA.....	8
THEMATISCHE ONDERWERPEN.....	9
BIJLAGE: TOERBEURTREGELING	9

Advies inzake de voorbereiding van het Belgisch EU-voorzitterschap in 2010

SITUERING

Van 1 juli tot 31 december 2010 zal België het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waarnemen. In die hoedanigheid zal België de werkzaamheden van de diverse geledingen van de Raad (Ministers, Coreper I en II, Raadswerkgroepen) voorbereiden en voorzitten. In overleg met de andere Belgische regeringen, zullen ook Vlaamse ministers Europese ministerraden voorzitten of België vertegenwoordigen.

In tegenstelling tot het vorige Belgische EU-voorzitterschap in 2001, kadert elk nationaal voorzitterschap nu in een 18-maandelijks 'teamvoorzitterschap' met twee andere lidstaten. België zal daarom samen met Spanje (eerste helft 2010) en Hongarije (eerste helft 2011) vorm geven aan een gemeenschappelijk voorzittersprogramma dat eind 2009 officieel moet worden voorgesteld.

In de periode van het teamvoorzitterschap, is Vlaanderen woordvoerder voor België in de Europese Raden Energie, Werkgelegenheid/Sociale zaken, Milieu, Onderwijs, Jeugd/Sport, Visserij en Landbouw. Voor de Raad Onderzoek wordt tijdens deze achttien maanden het woordvoederschap waargenomen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en het woordvoederschap van de Raad Industrie door het Waals Gewest en de Franstalige Gemeenschap. (Voor een gedetailleerd overzicht, zie bijlage).

Een belangrijke meerwaarde van het EU-voorzitterschap is de mogelijkheid om een aantal eigen thema's en dossiers op de voorgrond te plaatsen, zolang deze tijdig worden afgetoetst met de Commissie en met de twee andere lidstaten uit het teamvoorzitterschap. Vooraleer ons land echter aan tafel kan gaan met deze landen, moeten de prioriteiten eerst binnen België worden vastgelegd. Het spreekt voor zich dat de regio's en de federale overheid in onderling overleg de accenten moeten kunnen leggen voor de beleidsdomeinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn. En hoewel Vlaanderen het voorzitterschap van de Raden Onderzoek en Industrie niet waarneemt, kan het toch sterk wegen op het bepalen van de agenda.

Een 'Task Force 2010', waarin federale, gemeenschaps- en gewestelijke vertegenwoordigers zetelen, is opgericht met als doel het Europese project tastbaar en toegankelijk te maken voor de burger. Vanuit deze Task Force is het idee gelanceerd om ook de geïnstitutionaliseerde adviesorganen te betrekken bij de voorbereiding van de Belgische bijdrage aan het voorzitterschapsprogramma. Langs Vlaamse zijde spelen de Strategische Adviesraden, waaronder de VRWB, hierin een belangrijke rol. In dat verband vraagt minister-president Kris Peeters de VRWB om ten laatste op 1 december 2008 een officieel advies over te maken. Het is de bedoeling dat alle Strategische Adviesraden aandachtspunten en thema's aangeven die men graag aan bod zou zien komen tijdens het Belgische EU-voorzitterschap, en die zowel belangrijk zijn voor Vlaanderen als relevant zijn binnen de Europese context.

Begin december zal de Vlaamse overheid de verschillende adviezen bundelen en overmaken aan de federale Staatssecretaris Chastel, bevoegd voor de voorbereiding van het EU-voorzitterschap. De adviezen kunnen dan meegenomen worden in de agendazetting van het Belgische EU voorzitterschap en dienen voor het bijstellen en verfijnen van de Vlaamse aandachtspunten voor het voorzitterschap.

Voorliggend advies werd voorbereid in de VRWB-commissies Federale en Internationale Samenwerking, Technologiebeleid en Wetenschapsbeleid. In overleg met het kabinet van de minister-president bracht de VRWB zijn advies uit op 3 december 2008.

ADVIES

De VRWB erkent het belang van de internationale dimensie van het wetenschaps- en innovatiebeleid, en volgt daarom ook het Europese beleid steeds zeer nauwgezet op. Zo bracht de VRWB recent nog zijn *Memorandum 2009-2014 'Duurzame welvaart en welzijn door wetenschap en innovatie'* uit met een visie op het strategisch beleid voor wetenschap en innovatie in een Europese en internationale context.

Bovendien valt het BE VZP op een cruciaal moment voor het verder richting geven van het Europese beleid. Immers, dan valt de eindevaluatie van de Lissabonstrategie voor Groei en Werkgelegenheid en wordt ook vorm gegeven aan de Lissabonstrategie post-2010. Eveneens staat de herziening van het EU-budget dan op de agenda. België kan terugvallen op een sterke diplomatieke reputatie, die enkele doorbraken mogelijk zou moeten maken.

In voorliggend advies stelt de Raad een aantal prioritaire aandachtspunten voor, die belangrijk genoeg geacht worden om prominent te behandelen tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap. Deze suggesties werden ondergebracht in drie categorieën:

1. prioriteiten voor **Belgische accenten**: elke voorzitter kan enkele eigen accenten leggen en prioriteiten bepalen;
2. prioriteiten voor de **rollende agenda** van het voorzitterschap: de activiteiten die van de voorzitter worden verwacht;
3. **thematische onderwerpen**: dit zijn domeinspecifieke kwesties die meer prominent op de Europese agenda mogen staan.

VLAAMSE PRIORITEITEN VOOR BELGISCHE ACCENTEN

In België is wetenschappelijk onderzoek een primaire bevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten, waardoor Vlaanderen aanzienlijke inspraak heeft in het bepalen van de accenten die België zal leggen tijdens het voorzitterschap.

*De agendapunten die de VRWB in deze sectie aanhaalt, vindt de Raad van **cruciaal belang**.*

Gemeenschapsoctrooi

1. De VRWB vroeg reeds herhaaldelijk en meest recent nog in zijn *Memorandum 2009-2014* om vooruitgang in het dossier rond het **Gemeenschapsoctrooi**. Dergelijke regelgeving biedt volgens de Raad “sterke garanties voor een meer geïntegreerde technologiemarkt, iets waarbij Vlaanderen als kleine regio veel baat heeft.” In het *Europees economisch herstelplan*¹ geeft de Europese Commissie een eerste aanzet, en vraagt ze aan de EU en aan de lidstaten om “de taksen voor octrooiaanvragen en voor de instandhouding van octrooien met ten hoogste 75% te verlagen en de kosten van een EU-handelsmerk te halveren.” Het BE VZP zou dit verder moeten opvolgen, en zou moeten proberen een doorbraak te realiseren.

---

¹ Mededeling COM(2008)800 van 26 november 2008

2. Verschillende EU-lidstaten zijn teleurgesteld door de geringe vooruitgang in het dossier van het gemeenschapsoctrooi. Daarom circuleert er momenteel een informeel voorstel tot **“versterkte samenwerking” op octrooigebied** tussen een aantal lidstaten. De VRWB pleit ten sterkste voor deelname van België aan een dergelijke versterkte samenwerking, in afwachting van het gemeenschapsoctrooi.

Een meerjarenplan voor de 1% overheidsmiddelen voor O&O

3. De evaluatie van het 3%-target voor O&O-middelen staat momenteel op de rollende agenda van het teamvoorzitterschap waar België deel van uitmaakt. De **1% overheids-O&O-middelen** moeten volgens de VRWB opnieuw serieus besproken worden. Hierbij kan gesuggereerd worden om er toch een *dwingende norm* van te maken; in dit geval kan gepleit worden voor het instellen van een meerjarenplan terzake, waarin elke lidstaat afzonderlijk, volgens een eigen programma en een eigen tijdshorizon, zijn doelstelling moet vastleggen. Een alternatieve aanpak is om elke lidstaat te stimuleren om te voorzien in een *stijging van 50% van de O&O-middelen*, zodat op Europees niveau de 1%-doelstelling wel gehaald wordt, maar niet noodzakelijk voor elke lidstaat.

EU-budget Wetenschap en innovatie

4. Vlaanderen moet het pleidooi steunen voor een **herschikking van de EU-begroting post-2013**, waarbij het aandeel van het budget voor wetenschap en innovatie aanzienlijk wordt verhoogd.

5. De middelen voor onderzoek zullen al vanaf 2010 significant stijgen conform het begrotingsprogramma 2007-2013. Vlaanderen moet deze **extra middelen sturen in de richting van instrumenten zoals de European Research Council (zie hieronder) en de Marie Curie Acties**. Dergelijke instrumenten zijn zeer eenvoudig en zeer efficiënt, in tegenstelling tot andere administratief zware instrumenten zoals JTI's die daarbij ook moeilijke IPR-onderhandelingen vergen.

European Research Council (ERC)

6. De VRWB ervaart de **tussentijdse evaluatie van de ERC** als belangrijk genoeg om op de agenda van het BE VZP te plaatsen. In het bijzonder pleit de VRWB voor het **significant verhogen van de ERC-funding**. De ERC is immers een zeer waardevol instrument, maar de huidige financiering is ondermaats om een echt hefboomeffect te kunnen bereiken. We kunnen hierbij vergelijken met de Verenigde Staten waar de drie grote federale agentschappen voor fundamenteel onderzoek beschikken over meer dan 85 miljard USD.

Cross border funding

7. De VRWB vraagt dat Vlaanderen een lans zou breken voor **cross border funding voor excellentiecentra**. De Europese middelen moeten gebruikt worden om cross border funding te ondersteunen, en mogen niet gekoppeld worden aan de financiële draagkracht van de lidstaten; dit is vandaag immers wel het geval. Het IWT laat cross border funding al wel in zekere mate toe (in eerste instantie voor subcontractoren). Bij uitbreiding of veralgemening van dit systeem is reciprociteit echter noodzakelijk.

JTI's

8. Volgens de VRWB zou het systeem van de **JTI's** ook besproken moeten worden, omdat deze in tegenstelling tot *gezamenlijk programmeren* minder garanties bieden tegen dominantie van de grootste lidstaten in de EU. In het bijzonder zouden de belangrijke conflicten rond IP die er rond JTI's nog bestaan, zo snel mogelijk verholpen moeten worden. Verschillende Vlaamse instellingen participeren immers niet vanwege de complexe IPR.

De rollende agenda bestaat uit activiteiten en initiatieven die expliciet of impliciet van de EU-voorzitter verwacht worden (bijvoorbeeld een formele en een informele raad, en een conferentie). Zo staat voor onderzoek de tussentijdse evaluatie van KP7 op het programma voor het BE VZP, alsook een evaluatie van de uitvoering van het Europees partnerschap voor onderzoekers.

Daarnaast bevat de rollende agenda belangrijke thema's die permanente aandacht vereisen, bijvoorbeeld de EU-uitbreiding, of de meerjarenbegroting post-2013. Hierover wordt intensief met de Europese Commissie overlegd.

9. In het kader van het Europees partnerschap voor onderzoekers, verwijst de VRWB naar zijn recent Advies 125 van 3 december 2008, waarin naast specifieke maatregelen voor Vlaanderen ook actiepunten voor de Europese Commissie werden opgenomen. In het bijzonder moeten Vlaanderen en België blijven pleiten voor een **portabiliteit van de sociale zekerheid** binnen de Europese Unie. Hierdoor kunnen mobiele onderzoekers een minimale sociale zekerheid meenemen, en verder opbouwen gedurende hun carrière.

10. Volgens de VRWB biedt het recente initiatief van de Europese Commissie over **gezamenlijk programmeren (joint programming)** rond grote maatschappelijke uitdagingen, veel opportuniteiten. Ook kleinere lidstaten en regio's zijn bij dit systeem gebaat, op voorwaarde dat de Europese Commissie in haar rol van facilitator verregaande transparantie garandeert. Daarnaast vindt de VRWB dat een aanvullende financiële inspanning van de Europese Commissie nodig is om het succes van gezamenlijk programmeren te garanderen. De goedkeuring van de maatregelen rond dit gezamenlijk programmeren staat op de agenda van het ES-BE-HU-teamvoorzitterschap. De VRWB pleit ervoor dat Vlaanderen en België dit ten volle mee steunen maar er op aandringen dat aan de transparantievoorwaarde voldaan is.

11. Vlaanderen is tijdens het BE VZP woordvoerder voor onderwijs, en heeft daardoor meer ruimte voor het ontplooiën van initiatieven. In het bijzonder is het Departement Onderwijs vragende partij voor een samenwerking met het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie; concreet zou er een samenwerking worden opgezet rond het organiseren van **een conferentie rond doctoraatsopleidingen en doctoraatsscholen**. De VRWB steunt dit idee.

12. Het departement EWI heeft een voorstel gelanceerd om tijdens het BE VZP een **Europees-Amerikaanse top te houden rond "onderzoek naar duurzame energie"**. Dit onderwerp dient immers niet enkel het mondiaal belang, maar sluit ook aan bij de VRWB-clusters. Vlaanderen kan van deze gelegenheid gebruik maken om zijn speerpunt "slimme energienetwerken en hernieuwbare energie" een extra internationale duw in de rug te geven. De VRWB is grote voorstander van dit voorstel.

THEMATISCHE ONDERWERPEN

Een EU-voorzitterschap kan een moment zijn om meer specifieke thema's (opnieuw) te bespreken.

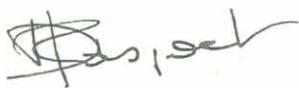
13. De VRWB pleit algemeen voor een **flankerend en drempelverlagend EU-beleid** voor alle 'emerging sciences'. In het bijzonder denkt de raad aan het (her)opstarten van een Europees debat rond GMO-wetgeving, dat mogelijk gekoppeld kan worden aan een visieontwikkeling rond bio-energie. Er bestaat op dit vlak reeds EU-wetgeving, maar hierover mag opnieuw een debat, op wetenschappelijke argumenten gebaseerd, geopend worden. Ook een debat rond de regelgeving inzake innovatieve geneesmiddelen, past in dit kader.

14. Het thema **milieu en gezondheid**, en meer bepaald het uitbouwen van een Europees netwerk voor het monitoren van de bevolking inzake milieu-gezondheidseffecten, staat klassiek op de agenda van de Belgische delegatie, maar raakt Europees niet echt van de grond. Omdat coördinatie van dergelijk initiatief op Europees niveau is aangewezen, raadt de VRWB aan dit opnieuw naar voor te schuiven tijdens het komende BE VZP.

15. De VRWB herinnert aan de recente problematiek van een tekort aan **radio-isotopen** (voor de medische wereld), wegens stilleggen van de drie producerende reactoren. België zou, als één van de grote leveranciers van radio-isotopen, moeten pleiten voor een Europees debat/beslissing inzake een langetermijnvisie hieromtrent.

16. De VRWB is van mening dat we onderzoek moeten doen naar de economische en maatschappelijke domeinen **waarin de Europese Unie een achterstand heeft opgebouwd, dan wel voorloopt op de concurrenten (vooral de Verenigde Staten)**. Ook vraagt de VRWB zich af voor welke specifieke domeinen de kloof gedicht moet worden of de voorsprong vergroot moet worden, en hoe die specifieke domeinen geselecteerd kunnen worden.

17. Zo vindt de VRWB dat de groeiende kloof tussen de VS en de EU op vlak van **klinisch onderzoek** gedicht moet worden, en vindt hiervoor Europese actie vereist. Hoewel gezondheidszorg een bevoegdheid van de lidstaten is, is het onderzoek terzake dat niet. De huidige beperkte financiering voor dit type onderzoek staat in schril contrast met de snel groeiende kost voor gezondheidszorg die nu zo'n 8% van het BBP bedraagt en die de nood aan dit soort onderzoek onderstreept.

Danielle Raspoet
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

BIJLAGE: TOERBEURTREGELING

De Vlaamse Regering nam op vrijdag 18 juli 2008 akte van het voorstel voor de nieuwe toerbeurtregeling in de Europese ministerraden voor de periode 2010-2012. De toerbeurtregeling bepaalt de vertegenwoordiging van België in deze ministerraden die zich buigen over deels of geheel geregionaliseerde beleidssectoren. De verschillende deelstaten² spreken de volgende toerbeurtregeling voor de periode 2010-2012 af:

- In de categorieën I en II is er een overwicht aan federale bevoegdheden. Categorie I heeft een exclusieve federale vertegenwoordiging en categorie II heeft een federale vertegenwoordiging met een assessor van de deelstaten.
- In de categorieën III en IV is er een overwicht aan deelstaatbevoegdheden. Categorie III heeft een deelstaatvertegenwoordiging met federale assessor en categorie IV een exclusieve deelstaatvertegenwoordiging.
- In de categorie V wordt België steeds vertegenwoordigd door Vlaanderen en in categorie VI wordt de federale minister steeds bijgestaan door de bevoegde ministers van het Waalse of Vlaamse Gewest. Voor deze laatste categorie is een aparte toerbeurtregeling van toepassing.

Roterend voorzitterschap	Spanje – België – Hongarije		Polen – Denemarken	Cyprus
Periode	I/2010 – II/2010 – I/2011 Tijdens teamvoorzitterschap		II/2011 – I/2012 12 maanden	II/2012 6 maanden
Categorie II				
Interne markt	WG/FG		VLG	BHG
Gezondheid	WG/FG		VLG	DG
Energie	VLG		BHG	WG/FG
Werkgelegenheid – Sociale zaken	VLG		WG/FG	BHG
Vervoer	BHG		WG/FG	VLG
Categorie III				
<i>Industrie</i>	<u>WG/FG</u>		<u>VLG</u>	<u>BHG</u>
<i>Onderzoek</i>	<u>BHG</u>		<u>WG-FG-DG</u>	<u>VLG</u>
Milieu	VLG		BHG	WG/FG
Categorie IV	Woordvoerder België voor 18 maanden	Belgische stoel (6 maanden van Belgische teamvoorzitterschap)		
Cultuur / AV	WG/FG	VLG	VLG	DG
Onderwijs	VLG	WG/FG	WG/FG	VLG
Jeugd, incl. Sport	VLG	DG	DG	WG/FG
Toerisme	DG	WG/FG	VLG	WG/FG
Ruimtelijke ordening – huisvesting	WG/FG	BHG	VLG	BHG
Categorie V				
Visserij	VLG		VLG	VLG
Categorie VI				
Landbouw	VLG-WG		VLG-WG	VLG-WG

² VLG (Vlaams Gewest/Gemeenschap), WG (Waals Gewest), FG (Franse Gemeenschap), BHG (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), DG (Duitstalige Gemeenschap)

Het Belgische EU-voorzitterschap vindt plaats tijdens het tweede half jaar van 2010. Als het Verdrag van Lissabon in werking treedt, zal dit voor het eerst kaderen binnen een zogenaamd "teamvoorzitterschap". In het eerste half jaar van 2010 neemt België dat op met Spanje, en tijdens het eerste semester van 2011 met Hongarije.

Tijdens deze periode van 18 maanden wordt geen rotatie doorgevoerd. Elke aangeduide entiteit krijgt dus een institutionele rol van 18 maanden toebedeeld. De volgende toerbeurt zal 12 maanden duren in plaats van 6 maanden zoals in de huidige regeling. Tijdens het voorzitterschap van Cyprus wordt de nieuwe toerbeurtregeling gebaseerd op 12 maanden geëvalueerd.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en innovatiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en innovatiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en innovatiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

K. Vinck, voorzitter
D. Raspoet, secretaris

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
Koloniënstraat 56 - 7e verd.
B-1000 Brussel

Tel. +32 (0)2 212 94 10
Fax +32 (0)2 212 94 11
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.be

